

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0223-186
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Житомирський національний агроекологічний університет (ЖНАЕУ)
ID ОП у ЄДЕБО	23836
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Освітньо-професійна програма «Захист і карантин рослин», другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальність 202 «Захист і карантин рослин»
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	http://znau.edu.ua/images/public_document/2019/ЗВІТ%20ПРО%20САМООЦІНЮВАННЯ%20ОП%20ЗАХИСТ%20І%20КАРАНТИН%20РОСЛИН.pdf
Посилання на звіт експертної групи	https://naqa-my.sharepoint.com/:w:/r/personal/myevstifeiev_naqa_gov_ua/_layouts/15/Doc.aspx?sourcedoc=%7B1E884F93-EEB0-4F4B-AFD4-0499897ABFD8%7D&file=5.%20Звіт%20експертів_208-Е_ЖНАЕУ_202_Захист%20і%20карантин%20рослин.docx&action=default&mobileredirect=true

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	20 Аграрні науки та продовольство
Дата засідання	05.01.2020 р.
№ протоколу	№ 14.
Доповідач	Власенко Володимир Анатолійович

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однією із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

- ◆ наявні
- ◆ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;
- ◆ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;
- ◆ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

√ відсутні

Обґрунтування:

За результатами аналізу відомостей про самооцінювання Житомирського національного агроекологічного університету та звіту експертної групи, яка виїжджала до ЖНАЕУ, Освітня програма «Захист і карантин рослин», другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» відповідає Критеріям на рівні «В» і «Е». Підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних з відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, немає.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В	ОП відповідає критеріям акредитації. є актуальною і збалансованою щодо тенденцій розвитку спеціальності, галузевого та регіонального контексту, ринку праці, а також враховує інтереси стейкхолдерів, має значний рівень узгодженості з характеристиками якості за окремими підкритеріями. ОП відповідає вимогам Критерію 1. Як рекомендація – враховувати під час наступного перегляду ОП потреби стейкхолдерів до формулювання мети та програмних результатів навчання.	В	Відхилення від вимог не є істотними, загалом ОП відповідає всім підкритеріям Критерію 1 на рівні В.
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В	ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності, є структурованою в контексті загального часу,	Е	Встановлена певна невідповідність Критерію 2.2. У матриці забезпечення відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам (ОК) вказано, що за ОК1 (ділова іноземна мова) вказані наступні

		<p>дотримується процедура вибору освітніх компонентів, студенти мають можливість отримати практичну підготовку на базі провідних підприємств тощо. Як рекомендація – відмовитись від моделі вибору здобувачами освіти дисциплін за блоками, що може обмежувати академічну свободу, враховувати в ОП вимогу щодо обсягів вибіркового дисциплін та включати лише обов'язкові освітні компоненти.</p>	<p>компетентності ЗК1 – здатність одержати конкурентоспроможні професійні та управлінські науково-практичні результати; ЗК2 – здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово; ЗК3 – участь у розробленні та виконанні державних наукоємних цільових програм із захисту і карантину рослин; ЗК4 – навички використання психолого-комунікаційних технологій; ЗК6 – здатність генерувати ідеї науково-педагогічної та інноваційної діяльності; ЗК7 – Здатність застосовувати науково-обґрунтовані навички та досвід для особистого високопрофесійного розвитку і самовдосконалення; ЗК8 – Здатність працювати в команді і розвивати ділові та культурні навички; ЗК9 – Здатність працювати в галузі міжнародної діяльності; ЗК10 – Навички використання теоретичних знань і практичного досвіду для кар'єрного зростання і здійснення управлінської діяльності. Вивчення дисципліни передбачає досягнення наступних програмних результатів навчання: ПРН 1. Володіти знаннями з основ філософії, історії і культури України, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності і патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей; ПРН 2. Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності, застосовувати сучасні науково-технічні досягнення світової культури та цивілізації; ПРН 3. Розширювати знання з англійської та інших мов; ПРН 4. Уміти працювати самостійно як лідер, досягати ефективних результатів за обмежений час; ПРН 5. Володіти знаннями з фундаментальних дисциплін; ПРН 6. Уміти використовувати статистично-</p>
--	--	--	--

			<p>математичні методи та інформаційні технології; ПРН7. Володіти спеціальними знаннями; ПРН 9. Володіти сучасними методологіями наукових досліджень; ПРН 14. Уміти працювати в команді; ПРН 15. Володіти здатністю навчати, контролювати і оцінювати професійні навички працівників, задіяних до виконання заходів із захисту і карантину рослин; ПРН 16. Уміти ефективно використовувати нормативно-правові акти, що регулюють політику в сфері захисту і карантину рослин, та оперативно реагувати на зміни в законодавстві.</p> <p>Слід відмітити, що для дисципліни ОК2 (Методологія і організація наукових досліджень) передбачено досягнення компетенцій ЗК1 – ЗК8; ЗК10 – ЗК12. Певні сумніви викликають такі компетентності: ЗК2. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово; ЗК3. Участь у розробленні та виконанні державних наукоємних цільових програм із захисту і карантину рослин. В робочій програмі з цієї дисципліни передбачено досягнення компетенцій КС1, КС3 та КС7. Така ж ситуація виявлена за деякими іншими освітніми компонентами.</p> <p>Таким чином, ОП розроблена без належного урахування особливостей формування ПРН окремими освітніми компонентами.</p> <p>Також є певна невідповідність ОП Критерію 2.4. Вибіркові компоненти мають обсяг 16 кредитів ЄКТС, котрі доповнюються виробничою практикою загальним обсягом 4 кредити ЄКТС, що не повною мірою відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту». Також, сформовано три блоки навчальних дисциплін на вибір, проте кожен з блоків формує певну окрему спеціалізацію «Фітопатологія»,</p>
--	--	--	---

				<p>«Ентомологія», «Природоохоронний захист рослин». У зв'язку з тим, що деякі програмні результати навчання формуються виключно вибірковою складовою, не всі вони можуть бути досягнуті за умови різних траєкторій вибору освітніх блоків.</p> <p>Крім цього, у різних блоках наведені однакові освітні компоненти «Інноваційні технології в рослинництві», «Захист сировини і продукції при зберіганні» (<i>примітка: коректно «під час (або за) зберігання»</i>). Як самі блоки, що формують окремі спеціалізації, так і однакові освітні компоненти в різних блоках звужують можливості вибору студентом освітніх компонент і формування індивідуальної освітньої траєкторії.</p> <p>У Відомостях про самооцінювання не достатньо наведено посилань (лінків) на підтверджуючі документи, які стосуються змісту ОП.</p> <p>Ці та інші приклади, що не наведені у тексті цього Висновку, свідчать про деякий формальний підхід до змісту ОП, а також вказують на обмеженні ЗВО права самостійного формування студентом індивідуальної освітньої траєкторії, що є порушенням принципу студентоцентрованості освіти.</p> <p>Зважаючи на викладене вище, доцільною буде загальна оцінка Критерію 2 на рівні Е.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання</p>	В	<p>ЕГ відзначає наявність чітких і зрозумілих правил для вступу на навчання, які враховують особливості ОП, можливість публічного доступу до документів ЖНАЕУ, що</p>	В	<p>Відхилення від вимог не є істотними, загалом ОП відповідає всім підкритеріям Критерію 3 на рівні В.</p>

результатів навчання		регулюють доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО України та за кордоном. Також ЕГ надає рекомендацію доцільності сприяння обізнаності студентів щодо неформальної освіти та можливості її визнання у ЗВО.		
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	ОП передбачає застосування різних форм і методів навчання і загалом відповідає вимогам Критерію 4. Як рекомендація – варто вернути увагу на силабуси, посилити методи активного навчання (ділові ігри, мозковий штурм тощо), впроваджувати методи розвитку креативності, критичного мислення для розвитку soft skills, більше уваги приділити участі студентів та викладачів за ОП у міжнародних проектах, програмах академічної мобільності та інших заходах ЗВО щодо інтернаціоналізації своєї діяльності.	В	ОП загалом відповідає всім підкритеріям Критерію 4 на рівні В. Недоліки не є суттєвими.
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	А	Багаторічний досвід освітнього процесу в ЖНАЕУ спрацював позитивно щодо дотримання вимог за Критерієм 5. Крім цього, ЕГ відзначає, як позитивну практику ЗВО, введення до загального розкладу студентів факультативу	В	Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти організована з урахуванням особливостей Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) і включає: вхідний, поточний, модульний (рубіжний), підсумковий та відтермінований контроль. Терміни і періодичність проведення контрольних заходів визначається навчальним планом. У проекті стандарту вищої освіти

		<p>«Інформаційна культура студента» щодо роз'яснення академічного письма та доброчесності, запрошення представників компаній, що розробляють та впроваджують програмне забезпечення для перевірки на плагіат, задля проведення лекцій та тренінгів для науковців і студентів. ЖНАЕУ має сертифіковану від 27 червня 2019 р. систему управління якістю послуг у сфері вищої освіти згідно вимог ДСТУ ISO9001:2015 «Система управління якістю».</p>	<p>за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин» для другого рівня вищої освіти атестація здобувачів освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Реалізація підсумкової атестації регламентована п.3 «Положення про організацію освітнього процесу в ЖНАЕУ». Аналіз висновку ЕГ, ОП та навчального плану показав повну відповідність форми атестації здобувачів освіти проекту Стандарту вищої освіти.</p> <p>Стандарти, процедури і політика дотримання академічної доброчесності є чіткими та зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу.</p> <p>Як позитивний досвід можна вважати застосування двох офіційних системи перевірки письмових робіт на плагіат «Unicheck» та StrikePlagiarism», що доповнюють одна одну. Інноваційним підходом та позитивною практикою ЗВО є введення до загального розкладу студентів факультативу «Інформаційна культура студента» щодо роз'яснення академічного письма та доброчесності. Окрім цього, заслуговує уваги та є сильною стороною ЗВО та ОП система управління якістю послуг у сфері вищої освіти згідно вимог ДСТУ ISO 9001:2015 «Система управління якістю», Сертифікат від 27 червня 2019 р.</p> <p>За Критерієм 5 суттєві недоліки ЕГ не виявлені, він має певну відповідність підкритеріям та за деякими пунктами носить інноваційний та взірцевий характер. Вірогідно саме тому ЕГ визначила, що ОП за цим критерієм заслуговує на високий рівень відповідності – А.</p> <p>Проте, ЗВО варто було б звернути увагу на процедуру оскарження результатів оцінювання. Також у звітній документації прямо не означені результати інтерв'ювання фокус-груп щодо об'єктивності та неупередженості оцінювання.</p>
--	--	---	---

				Зважаючи на ці обставини, доцільним буде визнання оцінки Критерію 5 на рівні В.
Критерій 6. Людські ресурси	В	Кваліфікація групи забезпечення ОП загалом відповідає ліцензійним вимогам. Створена та функціонує рейтингова система оцінювання викладачів. Конкурсний добір викладачів є прозорим і забезпечує необхідний рівень їхнього професіоналізму. Існує тісна співпраця ЗВО і роботодавців; залучення до навчального процесу професіоналів-практиків, система заохочення педагогічної майстерності включає моральне, матеріальне та професійне заохочення. ЕГ рекомендує сприяти залученню роботодавців, професіоналів-практиків, фахівців галузі до проведення аудиторних занять за ОП «Захист та карантин рослин», поширити практику підвищення кваліфікації та педагогічної майстерності, які існують у ЗВО, на науково-педагогічних працівників, котрі забезпечують освітній процес за ОП, на агропромислових об'єктах та у закордонних установах й організаціях.	В	ОП загалом відповідає всім підкритеріям Критерію 6 на рівні В. Недоліки не є суттєвими.
Критерій 7. Освітнє	В	ЗВО дбає про комфортність та безпечність освітнього	В	ОП загалом відповідає всім підкритеріям Критерію 7. Недоліки не є суттєвими.

середовище та матеріальні ресурси		<p>середовища для здобувачів вищої освіти, дозвілля студентів та про їх життєві потреби, безкоштовний доступ до електронних ресурсів, можливість отримати консультацію та допомогу представників соціально-психологічної служби та юридичної клініки, приділяється увага студентам з особливими потребами. ЕГ рекомендує продовжити роботу зі: створення технічних та нормативно-методичних умов для реалізації права на освіту особам з особливими потребами; розробки та оприлюднення на офіційному веб-сайті нормативних документів, які регулюють процедуру вирішення конфліктних ситуацій щодо розгляду повідомлень про сексуальні домагання, дискримінацію та корупцію.</p>		
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	А	Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у ЗВО відбувається згідно оприлюднених на сайті документів за встановленими	В	Зважаючи на певні недоліки виявлені експертною групою під час проведення виїзної акредитації та наявність технічних помилок у документації, що може двозко вплинути на оцінку ОП, а також допущені грубі порушення вимог у формуванні змісту ОП, свідчить про недостатній рівень функціонування

		<p>процедурами, проводиться анкетування студентів щодо методів навчання та викладання, роботодавці залучені до процедур забезпечення якості ОП, ЖНАЕУ має систему управління якістю послуг у сфері вищої освіти, яка відповідає вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 «Система управління якістю» та підтверджена відповідним сертифікатом. Широке застосування антиплагіатних програм «Unicheck» та StrikePlagiarism» сприяє сталому розвитку освітньої програми «Захист і карантин рослин».</p>		<p>Внутрішньої системи забезпечення якості, хоча ЗВО формально дотримується вимог усіх підкритеріїв. Інноваційні деталі тут також не відзначені.</p> <p>Тому, враховуючи сильні і слабкі сторони ОП є доцільним оцінити Критерій 8 за рівнем відповідності – В.</p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p>	<p>В</p>	<p>Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, є задокументованими, чіткими, зрозумілими та розміщені на сайті у повному обсязі та вільному доступі. Прозорість і публічність діяльності ЗВО є достатньою для формування необхідного рівня довіри всіх стейкхолдерів. Проте, ЕГ зауважує відсутність публічного розміщення інформації від роботодавців та</p>	<p>В</p>	<p>ОП загалом відповідає всім підкритеріям Критерію 9 на рівні В. Недоліки не є суттєвими.</p>

		студентів щодо наданих пропозицій з удосконалення ОП. ЕГ рекомендує – після громадського обговорення проекту ОП оприлюднювати на сайті ЗВО таблицю з пропозиціями стейкхолдерів, своєчасно оновлювати інформації на офіційному сайті ЖНАЕУ та випускової кафедри.		
Критерій 10. Навчання через дослідження				

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

Представлена до акредитації освітня програма за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» загалом відповідає існуючим Критеріям оцінювання якості освітніх програм. Проте, є певні зауваження та рекомендації як до освітньо-професійної частини, так і до наукової складової підготовки магістрів – фахівців зі захисту та карантину рослин:

1. Під час перегляду основних положень ОП задля підвищення якості освітнього процесу необхідно враховувати тенденції застосування інноваційних технологій в аграрному виробництві та ширшого використання іноземного досвіду, зокрема – в частині технологічного забезпечення захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів.

2. Зміст ОП потребує корегування переліку вибіркової дисциплін. Під час організації та проведенні освітнього процесу рекомендовано розмістити на офіційному сайті ЖНАЕУ силабуси або анотації вибіркової дисциплін. Сприяти ширшому залученню своїх випускників як стейкхолдерів до формування освітнього середовища.

3. У ЗВО визнано, що відсутній механізм зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Тому слід розробити нормативно-правову базу стосовно визнання результатів неформальної освіти. Відпрацювати такий механізм визнання з урахуванням особливостей ОП.

4. Під час представлення форм та методів навчання оперувати коректними термінами та їх тлумаченнями згідно Закону про вищу освіту України (ст. 50). Враховуючи великий обсяг самостійної роботи (60-65%) на денній формі навчання слід висвітлити питання забезпечення необхідними ресурсами для організації освітнього процесу за ОП.

5. Для покращання рівня практичної підготовки фахівців доцільно запровадити за ОП «Захист і карантин рослин» підготовку здобувачів вищої освіти за дуальною формою навчання.

6. Необхідно забезпечити ширше залучення здобувачів освіти за ОП до наукової діяльності, а саме виконання наукових досліджень за державним фінансуванням та на замовлення виробництва, реалізації договорів щодо проведення спільних міжнародних дослідницьких проектів.

7. Підготувати нормативні документи щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті відповідно до чинного законодавства, та ввести практику академічної мобільності здобувачів освіти за ОП «Захист і карантин рослин», зокрема з іншими ЗВО, які здійснюють підготовку фахівців за такими або спорідненими ОП.

8. З метою інтеграції до міжнародної наукової спільноти здобувачів освіти за ОП «Захист і карантин рослин» розгорнути роботу з міжнародної співпраці.

9. Активізувати анкетування рівня задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання та викладання за ОП «Захист і карантин рослин» зі щорічним оновленням змісту освітніх компонент ОП.

10. Необхідно зміцнювати матеріально-технічну базу за рахунок придбання сучасного аналітичного та лабораторного обладнання, сертифікації робочих місць з виконання аналітичних робіт за науковою тематикою кафедри та тематикою випускових кваліфікаційних робіт з метою підвищення якості виконання наукових досліджень, покращання стану освітнього процесу та підвищення рівня підготовки фахівців.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

<> акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

◆ акредитацію ОП

√ умовну (відкладену) акредитацію ОП

<> про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

<> відмову в акредитації ОП

Голова ГЕР (електронний підпис)

Василь ЛОПУШНЯК